

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 54/23

Λουξεμβούργο, 30 Μαρτίου 2023

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-34/21 | Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer

Η μετάδοση σε πραγματικό χρόνο, μέσω τηλεδιάσκεψης, μαθημάτων δημόσιας σχολικής εκπαίδευσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ

Με δύο πράξεις που εξέδωσε το 2020, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού του ομόσπονδου κράτους της Έσσης (Γερμανία) καθόρισε το νομικό και οργανωτικό πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19, το οποίο προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα των μαθητών οι οποίοι δεν μπορούσαν να είναι παρόντες στην τάξη να παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο τα μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης. Προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των μαθητών ως προς την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ορίστηκε ότι η σύνδεση στην υπηρεσία τηλεδιάσκεψης θα επιτρέπεται μόνο με τη συγκατάθεση των ιδίων των μαθητών ή, σε περίπτωση που αυτοί είναι ανήλικοι, των γονέων τους. Αντιθέτως, δεν προβλέφθηκε η συγκατάθεση των οικείων εκπαιδευτικών όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην υπηρεσία τηλεδιάσκεψης.

Διαμαρτυρόμενη για το γεγονός ότι για τη μετάδοση σε πραγματικό χρόνο μαθημάτων μέσω τηλεδιάσκεψης, όπως διαμορφώθηκε από την εθνική κανονιστική ρύθμιση, δεν απαιτείτο η συγκατάθεση των οικείων εκπαιδευτικών, η κύρια επιτροπή διδακτικού προσωπικού του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού του ομόσπονδου κράτους της Έσσης άσκησε προσφυγή στρεφόμενη κατά του αρμόδιου για τα σχετικά ζητήματα Υπουργού. Ο τελευταίος υποστήριξε ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την οποία συνιστά η μετάδοση σε πραγματικό χρόνο μαθημάτων μέσω τηλεδιάσκεψης, καλυπτόταν από την εθνική νομοθεσία, οπότε μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς να ζητηθεί η συγκατάθεση των οικείων εκπαιδευτικών.

Το επιληφθέν διοικητικό δικαστήριο επισήμανε συναφώς ότι, σύμφωνα με τη βούληση του νομοθέτη του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, η εθνική νομοθεσία βάσει της οποίας πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εκπαιδευτικών εμπίπτει στην κατηγορία των «ειδικών κανόνων» τους οποίους τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 1, του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων ¹, για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των εργαζομένων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της απασχόλησης ². Εντούτοις, το εν λόγω δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα της εθνικής

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, στο εξής: ΓΚΠΔ).

² Δυνάμει του άρθρου 88, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, το οποίο συνιστά ρήτρα ανοίγματος, τα κράτη μέλη, μέσω της νομοθεσίας ή μέσω των συλλογικών συμβάσεων, μπορούν να θεσπίζουν ειδικούς κανόνες προκειμένου να διασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων στο πλαίσιο της απασχόλησης, ιδίως για σκοπούς εκτέλεσης της σύμβασης απασχόλησης, διαχείρισης, προγραμματισμού και οργάνωσης της εργασίας.

νομοθεσίας με τις προϋποθέσεις του άρθρου 88, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ ³. Για τον λόγο αυτό υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

Με την απόφασή του, το Δικαστήριο κρίνει ότι εθνική ρύθμιση δεν δύναται να συνιστά «ειδικό κανόνα», κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 88 του ΓΚΠΔ, στην περίπτωση που δεν πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου. Επιπλέον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η εφαρμογή εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των εργαζομένων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της απασχόλησης πρέπει να αποκλείεται όταν οι διατάξεις αυτές δεν τηρούν τις προϋποθέσεις και τα όρια που θέτει το άρθρο 88, παράγραφοι 1 και 2, του ΓΚΠΔ, εκτός αν οι εθνικές αυτές διατάξεις συνιστούν νομική βάση για την επεξεργασία, προβλεπόμενη σε άλλο άρθρο του ΓΚΠΔ ⁴, η οποία πληροί τις απαιτήσεις του εν λόγω κανονισμού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Καταρχάς, το Δικαστήριο κρίνει ότι **η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκπαιδευτικών, επ' ευκαιρία της μετάδοσης σε πραγματικό χρόνο, μέσω τηλεδιάσκεψης, των μαθημάτων δημόσιας εκπαίδευσης τα οποία αυτοί παραδίδουν, εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ**. Το Δικαστήριο διευκρινίζει, εν συνεχεία, ότι η εν λόγω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκπαιδευτικών οι οποίοι, ως ιδιωτικοί ή δημόσιοι υπάλληλοι, ανήκουν στο προσωπικό που, στο ομόσπονδο κράτος της Έσσης, παρέχει δημόσια υπηρεσία, εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 88 του ΓΚΠΔ, το οποίο αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων στο πλαίσιο της απασχόλησης.

Κατά πρώτον, το Δικαστήριο εξετάζει το ζήτημα αν ένας «ειδικός κανόνας» κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 88 του ΓΚΠΔ πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου. Κατά το Δικαστήριο, από τη χρήση του όρου «ειδικοί» στο γράμμα του άρθρου 88, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι οι κανόνες στους οποίους αναφέρεται η εν λόγω διάταξη πρέπει να έχουν ένα κανονιστικό περιεχόμενο το οποίο να προσιδιάζει στον ρυθμιζόμενο τομέα και να είναι διακριτό από τους γενικούς κανόνες του εν λόγω κανονισμού. Από το γράμμα του άρθρου 88 του ΓΚΠΔ προκύπτει επίσης ότι η παράγραφος 2 αυτού οριοθετεί το περιθώριο εκτιμήσεως των κρατών μελών που προτίθενται να θεσπίσουν «ειδικούς κανόνες» δυνάμει της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά, αφενός, ότι οι ειδικοί κανόνες δεν μπορούν να περιορίζονται σε επανάληψη των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού που καθορίζουν τις προϋποθέσεις για τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και των αρχών που διέπουν την επεξεργασία αυτή ⁵ ή σε παραπομπή στις εν λόγω προϋποθέσεις και αρχές. Οι κανόνες αυτοί πρέπει να αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των εργαζομένων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων τους και να περιλαμβάνουν κατάλληλα και ειδικά μέτρα για τη διαφύλαξη της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, των εννόμων συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων. Αφετέρου, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στη διαφάνεια της επεξεργασίας, στη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός ομίλου επιχειρήσεων ή ομίλου εταιρειών που ασκούν κοινή οικονομική δραστηριότητα, καθώς και στα συστήματα παρακολούθησης στον χώρο εργασίας. Κατά συνέπεια, προκειμένου ένας κανόνας δικαίου να μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ειδικός κανόνας» κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 88 του ΓΚΠΔ, πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου.

Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει τις συνέπειες που πρέπει να συναχθούν από τη διαπίστωση ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν είναι συμβατές με τις προϋποθέσεις και τα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 88,

³ Το άρθρο 88, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι οι εν λόγω κανόνες περιλαμβάνουν κατάλληλα και ειδικά μέτρα για τη διαφύλαξη της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, των έννομων συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, με ιδιαίτερη έμφαση στη διαφάνεια της επεξεργασίας, τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τα συστήματα παρακολούθησης στον χώρο εργασίας.

⁴ Άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ.

⁵ Ορίζονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 6 και στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ.

παράγραφοι 1 και 2, του ΓΚΠΔ.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο για την ερμηνεία του εθνικού δικαίου, να κρίνει αν οι επίμαχες διατάξεις τηρούν τις προϋποθέσεις και τα όρια που θέτει το άρθρο 88 του ΓΚΠΔ. Εντούτοις, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι εν λόγω εθνικές διατάξεις, οι οποίες εξαρτούν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων από την προϋπόθεση ότι η επεξεργασία αυτή είναι αναγκαία για συγκεκριμένους σκοπούς που συνδέονται με την εκτέλεση σχέσης απασχόλησης, φαίνεται να επαναλαμβάνουν την προϋπόθεση που προβλέπεται ήδη από τον ΓΚΠΔ ⁶ σχετικά με την εν γένει νομιμότητα της επεξεργασίας, χωρίς να προσθέτουν έναν ειδικό κανόνα κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού. Σε περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο καταλήξει στη διαπίστωση ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν τηρούν τις προϋποθέσεις και τα όρια που θέτει το άρθρο 88 του ΓΚΠΔ, οφείλει, καταρχήν, να τις αφήσει ανεφάρμοστες. Πράγματι, δυνάμει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, ελλείψει ειδικών κανόνων οι οποίοι να τηρούν τις προϋποθέσεις και τα όρια που θέτει το άρθρο 88 του ΓΚΠΔ, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της απασχόλησης, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, διέπεται άμεσα από τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, μπορεί να υπόκειται σε άλλες διατάξεις του ΓΚΠΔ ⁷, σύμφωνα με τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύνηθες όταν αυτή είναι απαραίτητη, αντιστοίχως, για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας ή για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Όσον αφορά τις δύο αυτές περιπτώσεις νομιμότητας της επεξεργασίας, ο ΓΚΠΔ ⁸, αφενός, προβλέπει ότι η επεξεργασία πρέπει να βασίζεται στο δίκαιο της Ένωσης ή στο δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας και, αφετέρου, προσθέτει ότι ο σκοπός της επεξεργασίας καθορίζεται στην εν λόγω νομική βάση ή συνίσταται στην αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Κατά συνέπεια, **σε περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι οι εθνικές διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της απασχόλησης δεν τηρούν τις προϋποθέσεις και τα όρια που θέτει το άρθρο 88, παράγραφοι 1 και 2, του ΓΚΠΔ, οφείλει επίσης να εξακριβώσει αν οι εθνικές αυτές διατάξεις συνιστούν νομική βάση για την επεξεργασία προβλεπόμενη από άλλο άρθρο του ΓΚΠΔ ⁹, η οποία πληροί τις απαιτήσεις του εν λόγω κανονισμού.** Εάν αυτό ισχύει, η εφαρμογή των εν λόγω εθνικών διατάξεων δεν πρέπει να αποκλειστεί.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

⁶ Άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', του ΓΚΠΔ.

⁷ Άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', του ΓΚΠΔ.

⁸ Άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ.

⁹ Προβλεπόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 45.

Επικοινωνία: Ευαγγελία Λύκου ☎ (+352) 4303 2077

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Μείνετε συνδεδεμένοι!

